

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Directorium Breuiarii totius anni et rituale - Cod. Aug.
perg. 235**

[S.l.], [1548-1559]

Rituale professionis noviciorum

[urn:nbn:de:bsz:31-58670](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-58670)

quicquid facturi professione per offertorium misse
Abbatis stent ante altare magis coram omnibus
primo genu flexo in gradu altaris legant

singuli petitiones suas secundum intentionem Regule sancti

Benedicti manu propria scriptas sub hac forma,

In xpi nomine amen, Ego frater N. N. de N.
ad honorem omnipotentis dei. Beatissime virginis
Marie sancti Marci Evangeliste, ac beatissime pa-
tris nostri Benedicti Abbatis, et omnium sanctorum tenore
presencium, promitto stabilitatem et conversionem morum
meorum ac obedientiam secundum Regulam eiusdem sancti
Benedicti, coram deo et sanctis eius. Ad honorem beate
Marie virginis, beati Marci, et aliorum sanctorum quorum
reliquie hic sunt in presenti ecclesia. In presentia Re-
uerendi in xpo patris et domini domini N. Abbatis hu-
ius Monasterii, N. et coram vobis patribus ac fratribus
hic presentibus. In nomine patris et filii et spiritus sancti Amen.
In cuius rei testimonium presentem cedula manu propria scripsi
in hoc venerabili Monasterio Augustensi, anno ab
incarnatione domini Millesimo quingentesimo quadragesimo octavo.

Pro laicis,

In dem namen Ihu xpi. amen. Ich Bruder, N.
N. von N. zu lob und zu eer dem almechtigen
gott und der hayligen Junckfrowen Marie Sant
Maxxen dem Evangelisten und vnserm hayligen
vatter Sant Benedicthen und allen hayligen mit

dysen brieff verheiß ich stetigkeit vnd bekerung vñ
besserung meiner sytten vnd werck vñ auch gehorsa-
mi nach der heiligen Regel des eegenanten vnser
hayligen vatters Sant Benedicten vor gott vnd seine
hayligen vnd sunderlich vor vnser lieben frowe vor
Sant Marxen vnd dar zu auch vor allen den haylig
der hayltumb in diser kirchen rast. In gegenwurtig-
keit des erwürdigen vñ geystlichen vatters Herrn
N. Abbt dis Closters Reychenaw vnd vor euch
vattern vnd brüder: hie gegenwürtigē. In dem
namen gott des vatters vnd des Suns. vnd des
hayligen gäst. Amen vnd zu vrkund der
warhayt hab ich den brieff mit aygner handt
geschriben in dysen gegenwürtigen Closter Zu
Reychenow Im Costentzer Bistumb. do man zalt
nach Crysti geburt. Tausent fünffhundert fierzig
vnd acht jar,

*Qui vero non scunt legere rogant unū ex frībꝫ q̄ legat
aut scribat p̄ eis. Ipse tñ fr̄ p̄ q̄ lecta ē p̄ singula verba re-
spondeat repetendo. † Signū faciat manu ppria in
cedula. Et eandē cedula ponat sup̄ altare, nec licebat sibi
eā unq̄ deinceps auferre; de inde puoluat se in girum
corā altari et frībꝫ tribꝫ viabꝫ q̄libet vice ita dicēdo
versū dicēdo in tono capituli. Suscipe me domine:
scdm̄ eleq̄iū tuū et vīnā. Et nō confundas me: ab expec-
tatione mea. Ceteris fratribꝫ similit̄ respondentibus.*

In fine iungentibus. Gloria p̄ri et fi. Si laicus est et nesciat
 exprimere aliquid dicat et ipse repetat v̄a hec. Quo
 dicto. p̄iciat se in terrā in longū p̄nq̄ contra mediū
 altaris. Nisi forte essent plures tunc p̄ p̄mū lecta
 cedula et dicto versu. Suscipe me dñe n̄s. cū gloria p̄ri.
 Statim om̄s alij p̄sequant̄ n̄o p̄dicto. Primis interim
 flectentibus genua ad sinistrū cornū altaris lectis
 om̄ibus cedulis simul p̄mū p̄iciant se in terrā p̄ longū
 ante altare. Abbate cū ceteris fr̄ibus dicente. **R. X. R.**
 P̄r̄ n̄r̄ Quo finito dicat̄ septē ps̄i eregione. Ita
 qđ Seniores apud altare stent p̄ choros suos scđm
 ordinē Abbate incipiente. p̄ qđ dicat Abbas. **Vo.**
 Ostende nob̄ dñe m̄iaz tuā. **r.** Et salutare tuū da nobis.
 Esto eis ^{et} dñe turris fortitudinis. **r.** A facie iūnia.
 Mitte eis ^{et} dñe auxiliū de sc̄to. **r.** Et de syon tueze eos. ^{vel cū}
 Dñe exaudi orōez meā. **r.** Et clamor meq̄ ad te veniat
 Dñs vobiscū. **r.** Et cū sp̄tū. **Oremus**

Oro sup̄ nouitiū legat̄ ad modū orōnis ad terciā m.

Deus indulgentiæ pater. qui seueritatē tue distric
 tionis temporans indulxisti: ne filius portet in
 iquitatē patris: et qui mira dispensatione eā mal
 bene vten. s: tue dignationis grām p̄ ea fr̄q̄nter
 operaris: qm̄s clemenciā tuā: ut hys ^{huic} famul
 lo. tuus **tuo** non obsistat: qđ habitū religionis
 per nos tali ac tanta re indignos accipiunt **p̄it**
 sed ministeriū qđ per nos exterius exhibetur **et** tu

interius per donū sc̄i sp̄tus exēq̄ris p̄do, **Ad filium,**
Deus qui per coeternū filiū tuūz **Oremus.**
cuncta creasti: quiq; mundū p̄ctis inuetera-
tum per misterium sancte incarnationis eig reno-
uare dignatus es, te supplices exoramus: vt eius de-
m̄ n̄ri gr̄a super hos **hunc** famulos **luz** tuos **tuū**
abrenunciacionē seculi p̄fitentes **tem** clementer
respicere dignet̄. per quam in sp̄ritu sue mētis
reuocati **atq;** veterē hominē: cū suis actibz exuat
exuat et nouū qui sc̄dm̄ deū creatz est induere
mereantur **reat̄** **P**e eundē do **Oratio,** **Oremz**

Dñe ih̄u xp̄e qui es via sine qua nemo venit
ad patrem: q̄ms benignissimā clemenciā
tuā super hos **hūc** famulos **lum** tuos **tuū** vt a
carnalibz desiderijs abstractos **tū** paritē in viā
discipline regularis deducas. Et qui p̄ctores voca-
re dignatus es dicens: Venite ad me omnes qui
laboratis et onerati estis: et ego vos reficiam
P̄ra vt hec vox visitacionis tue ita in eis **eo** cōua-
lescat q̄tens p̄ctoz onera deponentes **ponz** et qui
dulcis es gustantibz te tua refectione sustentari
mereantur **reat̄** et sicut attestari de ouibz tuis
dignatus es agnoscere eos **eū** inter oues tuas. et
si ipse te sic agnoscant. **scat** vt alienū deū non
sequantur **sc̄tur** sed te. ne audiant **dias** vocē alie-
noz: sed tuā. q̄ dias **Qui** mihi ministrat me sc̄t̄.

Qui cū deo patrē et spū sctō uiuus et regnas d's p oīa,
Hic surgat flectens: Si fuerint plures: senior
flectat ppe abbate: alij scdm ordinē alij hic bndicatur
vestimenta: et interim stent frēs quersi ad altare,

O ens creator bonorū **Oro vestimentorum;**
fidelissime pmissoz certissime p solutor. qui
vestimentū salutare; indumentū iocunditat' tuis
fidelibz pmissisti. clementiā tuā exorāmq. ut hec in-
dumēta humilitatē cordis et contemptū mōi signi-
ficantiā. que famuli **lq tui **tug** N. susceperunt**
scepit proposito. ppiciq bene **+** dicas: ut beate ca-
stitatis habitū quez te inspizante susceperūt **scepit**
te ptegente custodiant **dicit et quos **que** vestibz ve-**
nerande pmissiōibz induis tēpāliter: bñ faciās im-

A xaudi om̄ps d's: **Ore q** **Imortalitate vestiri. Pdo,**
preces nras: et has **hac vestes **stem q's q's** fa-**
muli **mlo tui **tug** N. ad se opriendū exposant **sat****
vberime bñ **+ ditiōis ymbre perfunde. sic p fu-**
disti orā vestimentoz **razon. pfluētis acapite**
vsq ad barbā vngenti. Et sicut benedixisti vestime-
ta om̄ religioz tibi p oīa placenciū: ita etiā hec
bñ **+ dicere dignare: ac p̄ra clemētissime p̄r: ut**
sup̄dictis **dico famulis **lo** tuis **mo** N. hec salubris**
p̄tatio: hec sit cognitio religionis: hec mīcio sc̄itatz
hec stra oīa tela mīmiti robusta defensio. ut et
si continentes **non **st** est sexagesim' fructz dono**

Ad filium
cremus
mueten
ig. reno
et eiusde
us. tuos
dementer
ue mētis
tibz exue
st induat
Orem
nemo veni
clemētiā
tūū ut a
ritē in vi
toros non
mes qui
reficiam
s co cū
om̄er qu
sustentat
ibz tuis
es tuas
i dū non
we alle
at me sōt

aut virgines **lxx** centesimi numeri opulentia in utraque
parte perseuerata continetia ditentur **dicet** p̄ xp̄s d̄s. **Oro**,
One deo bonorum virtutumq; dator. et omnium benedictionum
largus infusor: te submixis precibus deprecamur. ut has **hac**
vestes **veste** b̄ndi **+** cere et sc̄i **+** ficare digneris.
quas **qm̄** famuli **luis** tui. **N.** p̄ iudicium cognoscende
rei induere volunt. **vult** inter reliquos viros tuos cog-
noscat **ditatus** **p̄ do.** **Tu** asp̄gat aq; sc̄ta sup
ipsu. et vestimenta. et **dhurificet**, et tunc surgat et **Ab-**
bas spoliat eum. Sed si plures s̄t. **Primo** spoliat et in-
duat **seniore** **dicēs.** **A**ruat te d̄ns veterē hominē
tū actibus suis **R̄ndeat** Amen. **Tu** induat eum **scapu-**
lari **dicens.** Induat te **d̄s** nouū hōiez: q̄ sc̄dm
deū creatus est: in iusticia et sc̄titate veritatis,
Abbas ponens manu aū a iulla sup caput ipsius
Dicat. Accipe hoc indumentū salutare qd̄ sc̄ts
b̄ndictus illesū custodiuit: ut p̄ eius imitationē ipsius
ceterū aggregatus. ante tribunal xp̄i valeas permit-
tere gaudere. **P̄ eūdē** xp̄s d̄ns n̄r̄s. **Postea** claudat sibi a iul-
la usq; ad mentū: et sic p̄ triduum portet in cella et ubiq;
et nō deponat caputū nisi ad **Elevationē** vel **Comuni-**
onē postq; caputū est clausū p̄ d̄ns **Abbatē.** **Omnes**
fres descendunt ad loca et stalla: et **Magister** Noui-
oz duat p̄fessū: **Primo** ad **Abbatē** ad recipiendum
osculū **paas.** **De inde** ad **Ministros** altaris. **de inde**
ad **Priore.** et alios om̄s sc̄dm ordinē. etiā ad no-

uicuos et Conuersos et hospites huius Ordinis p[ro]stalla
 singulor[um] vadat manib[us] diunctis in modu[m] orantis ;
 Demde reuertit[ur] ad locu[m] suu[m] in choro, et ibi m[ag]re
 Nouicio[rum] ead[em] osculat[ur]. It[em] p[ro]fessi ead[em] die comu[n]icant
 de manu d[omi]ni Abbatis, et cu[m] nullo locunt[ur] p[ro]terq[ue] cu[m]
 Abbate vel priore vel m[ag]ro Nouicio[rum] si uissent Ab-
 bas: Neq[ue] imponat[ur] can[on]es: nec p[ro]s aut lectiones: nec a-
 liqd[um] usq[ue] ad aptione[m] Caputij. Post hoc die tercia
 hora solita abbas m[ag]rediat[ur] capitulu[m], et pact[is] o[mn]ib[us],
 que t[un]c ibi agenda s[un]t: Vocet fr[at]res n[un]q[ue] p[ro]fessos, et iu-
 uenientes ante abbate[m] sup[er] Matta[m] genua flectant
 ad pedes abbatis, coopti ad huc. Et surgentib[us] alijs
 o[mn]ib[us] ead[em] abbas surgendo dicat. **Do.** Adiuutoriu[m] n[ost]r[um]
 in no[m]i[n]e d[omi]ni. **Respondeat cuncti.** **Et** feat celu[m] et tra[m], **Orem[us]**

Deus m[er]cor[um] d[omi]ni dem[on]es: cui cuncta placent sine q[ui] **ff bona ff**
 nihil inchoat[ur] sc[ilicet]m: nihilq[ue] p[ro]ficiat[ur] bonu[m]. assint
 n[ost]ris humilimis p[ro]cib[us] tue pietatis aures et hos
 hunc famulos **tuos** **tuos** q[ui]b[us] **aut** in tuo sc[ilicet]o no[m]i[n]e
 sc[ilicet]e religionis habitu i[m]posuim[us] a m[un]di i[m]pedim[en]to.
 vel seculari desiderio d[ef]ende: et d[omi]ne eis **ei** ut in
 hoc sc[ilicet]o p[ro]posito deuoti **te** p[ro]sistere ac remissione p[re]cepta
 p[ro]cto[rum] ad electo[rum] tuor[um] d[omi]n[u]m ualeat puenire. **Pro** x[rist]o d[omi]no n[ost]ro.

Dne ihu x[rist]e om[n]ip[ot]ens et m[er]cor[um] d[omi]ni **Ad filiu[m] Oro**
 totia sc[ilicet]e religionis origo omnisq[ue] p[ro]fessionis in
 te eterna saluatio: suscipe p[ro]p[ri]a vota **tu** famulo[rum] **tu**
 tuo[rum] **tu** qui de huius sc[ilicet]i uanitate et turbine ad te

confugerunt **fugit** et sicut capitū **put** suoz **su** hac
 triduaana immolatione mistica significacione p̄tendunt
cedit s̄m̄t **fit** q̄s dñe te adiuuante ab omni negotioꝝ
 seculariū strepitu exuti **ut** a delectacionibꝝ sc̄lorum
 presencā euulsi **l̄q̄** a cunctis m̄di huiꝝ ocupacio-
 nibꝝ extraneis **q̄** ab antiq̄ hostis insidijs **expi**
ep̄t mundo huic crucifixi **q̄** secularibꝝ pompis re-
 moti **q̄** a cunctis maloz implicamētis remoti **tus**
 a p̄uis delectacionibꝝ remoti. **q̄** a p̄sentis vite gta-
 ḡijs remoti. **q̄** ab omnibꝝ p̄uoz retinaculis remo-
 ti **q̄** a cunctis m̄q̄ hostis insidijs

Doce eos **eū** dñe oīa huiꝝ vite st̄p̄nere p̄sp̄a: non
 timere aduersa: iniurias nō inferre: sed equanimit̄
 illatas tollerare: inimicos diligere: p̄p̄seq̄ntibꝝ et ca-
 lumantibꝝ suppliciter deprecari n̄l decupiscere carnali-
 ter: vel ambire: non sup̄boꝝ iniurijs fatigati **atq̄** de-
 ficiant **at** nō eos **euz** sup̄bia inflet: non ardor aua-
 ricie sugendat: nō incontinētia luxurie inflāmēt: non
 vana gl̄ia turpiter iacet: nō gula aut ebrietas pre-
 pediat: non ambiciosa ventosa p̄cipitet: non ardor
 animose contēcionis exagitet: nō desiderii huāne
 opinionis eleuet: nō dyabolꝝ auctor p̄ditionis ledat:
 aut p̄dat: sed tue pietatis dextra clementissime deꝝ
 a cunctis exuat malis: atq̄ in p̄nti et futuro p̄te-
 gat: regat atq̄ gubernet. et te imitentur **retur** et di-
 ligant **gat** aperi eis **ei** sensū. vt diuinaz studijs

lraꝝ te legant **gat** corde ^{oro} et ope meditētūr **ter** et
 intelligant **gat** die noctuq; tibi deseruiant **at** cele-
 stia et eterna sapiant **piat** terrena et caduca respiciāt **at**.
at obediētes **ens** sint **fit** et instructi. **ctq;** amicos et
 inimicos p̄ tui nōis honore ament **et** et diligant.
 humilitatē et vilitatē teneāt. **eat** atq; exerceant. **at**
 Castimonia et pudicia corde et ope amplectent **tatūr**.
 et teneāt. **eat** Patientia et longanimitatē accipiant
piat atq; custodiant. **at** Ieiunio et abstinecie studiāt.
deat simul et ament. **met** Gemitū et orōez desiderent.
ret atq; eis **in** iuigilent. **let** P̄cā sua incessanter
 cū lacrimis et suspirijs accusent **set** et diluāt. **et**
 te deū omnipotentē corde et ope circūferant **at** semp
 atq; desiderent **ret**. **S**uscipe q̄s dñe d̄s om̄ps hos
hūc famulos **lū** tuos **tui** quos **quē** de huius sc̄li
 naufragijs et pericul' eruire et ad monachicā vocare
 dignatus es; graciā decede p̄piciā. vt artā et angustā
 quā p̄fessi **sq;** sunt **est** viam iugiter diligant **at** te-
 neant **eat** atq; sectentur **ter** quatenus ad eternā q̄
 in te p̄seuerantib; p̄mittere dignatus es gliaz p̄ue-
 nire mereant **at**. **Q**uā deo p̄re et f̄s. in v̄itate vi-
Oro ad sc̄i sp̄m. uis et regnas d̄s p̄ oīa sc̄la sc̄loꝝ.
Sancte sp̄tus q̄ te deū ac d̄m reuelare dignatus
 es mortalib;: imensā tue pietatis grāz iplo-
 ram; vt sicut vbi vis spiras. sic et hys **hūc** fa-
 mulis **lo** tuis **tuo** affectū deuotionis indulge as

et qm tu sapientia conditi **tu** st e tua quoqz pndetia
gubernetur **et** quosque iuxta gsuetam tibi gratiaz
partia tua. de ombz doceat, et p intercessionem bñssi
benedicta que papuei huius scie institutionis prez et
legis latore dedisti: nec no alioz scioz ad qz nomia
petitione fecerunt **fecit** eos eu ab amitate sceli vera
riter conuerte. et concessa eis **ei** om̄ remissioez
pctoꝝ: dep̄mentes impietatis obligatioes in eod̄ dissolue
ad obseruantiam sceli huius ppositi: fac eos eu certati
feruere: vt in tribulacionibz et angustijs: tua inde
ficiendi consolatōe valeat **leat** respirare: et iuste
et pie p vera humilitate atqz obedientiam in chari
tate fundati **datz** qd te donante pmiserunt **fit** felicia
pseuerantia cōpleat **leat** et p̄ra clemētissimē d̄s: vt
sic eos eu hodie corporaliter soluimz: ita in ultimo
examinacionis die. acunctis reatibz absoluti **tu** tuz
sc̄tis oibz in dextera iudicis collocati **caz** cuncta sue
deuotiois pmissa se ad implese letēt **ratuz** Q̄ cū deo
p̄re meo d̄qz sc̄to filio eig d̄no n̄ro ihu xpo viuis et
regnas d̄s. **P** oia sc̄la sc̄loꝝ. **A**me.

Ubz ap̄letis soluat **Abbas** caputia eoz et si st plures in
singul' dicēdo ad qlibet caputiu. In noie p̄ris et filij et s̄s am
De inde asp̄gat eos aq̄ b̄ndicta q̄bz surgetibz et abbate alijsqz
fr̄ibz residentibz: moneat eos **Abbas** de sua p̄fessioe creanda
cū declaracōe obligacionis et spe remuneracionis breuif' 2^m q̄
viderit additōibz p̄sonaz expedire. det eis q̄qz locū in choro

Abbas moneat
s. de sua p̄fessioe

et vocē in Capto: In fine ipsi singuli singillatim genibus
 flexis grās agāt dño abbati: et frībꝫ. et reputet̃ ex illa
 in ygregaciōe. In die q̃ faciūt frēs p̃fessionē ponat̃ hec
 Oro p̃ sc̃da ad Missā abbatis Si autē Missa c̃tat̃ des. Be-
 neditio tūc ponat̃ pro prima oratione. Collecta.

cum ora sim
 orta. sunt gr
 pluris grās et

Ocus q̃ b̃tm̃ benedictū electū tuū abstractū a
 mōdi turbimibꝫ tibi soli militare voluisti: tri-
 bue q̃s hys hūc famulis lo tuis tuosub eiꝫ mi-
 nisterio ad tuū seruiciū festinantibꝫ t̃i et p̃seueradi
 instantiā. et p̃fectiōis vsq; ī fine victoriā. P. **Secreta**

Dignare q̃s dñe famulis tuo tuis tuo renūci-
 antibꝫ t̃i secularibꝫ pompis huiꝫ oblatiōi
 misterij gr̃e tue ianuas apire q̃ despecto dy-
 abolo confugerunt q̃t sub titulo xp̃i: et venētes te
 ad te sereno vultu suscipe: ne de eis eo inimicꝫ va-
 leat triūphare: tribue eis ei brachiū infatigabile
 auxiliꝫ tui mentes t̃e eorꝫ eiꝫ fidei lorica circūda:
 vt felia muro vallati t̃q̃ mōm se gaudeat at euasisse. P.

Da nobis dñe q̃ms salutari refectiōe d̃pleda
 percepta perseuerantē ī tua voluntate
 famulatur: vt ī diebꝫ nr̃is b̃to int̃cedete
 Benedicto et merito et mūnere tibi seruiētes
 augeant. P do, fms; laus deo G. D. 1448; ~: